

Sygn. akt. IV Ka 1187/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Agata Regulska

Sędziowie SSO Joanna Żelazny

SSO Dorota Kropiewnicka (spr.)

Protokolant Artur Łukiańczyk

przy udziale Elżbiety Okńczyc Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2013r.

sprawy **M. B.**

oskarżonego o przestępstwo z art.116 ust.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia

z dnia 13 czerwca 2013 roku sygn. akt V K 924/12

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia – Śródmieścia do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt: IV Ka 1187/13

UZASADNIENIE

M. B. został oskarżony o to, że w dniu 18 listopada 2011 r. we W., rozpowszechnił poprzez publiczne odtworzenie transmisję meczu piłki nożnej pomiędzy (...) a (...), nie posiadając umowy z dysponentem praw autorskich na publiczne rozpowszechnianie działając na szkodę (...) (...) Sp. z o.o., tj. o czyn z art. 116 ust.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2013 r. **Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Śródmieścia:**

I. uznał oskarżonego za winnego popełnienia czynu opisanego w części wstępnej wyroku, a stanowiącego przestępstwo z art. 116 ust.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych i za to na podstawie art. 116 ust.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych w zw. z art.33§1 i 3 k.k. wymierzył mu karę grzywny w ilości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięciu) złotych;

II. na podstawie art. 626§1 k.p.k. i art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu w kwocie 140 zł, zaś na podstawie art. 1 i art.3 ust.1 ustawy z 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych wymierzył mu opłatę w kwocie 50 złotych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł **obrońca oskarżonego**, który zarzucił Sądowi Rejonowemu:

I. obrazę przepisów prawa materialnego a to art. 28 § 1 kk poprzez jego niezastosowanie podczas gdy dokonane w przedmiotowej sprawie ustalenia faktyczne wskazują, że oskarżony działał w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego stypizowanego w art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych w postaci klauzuli normatywnej „bez uprawnień”;

II. obrazę przepisów postępowania która miała wpływ na treść orzeczenia a to art. 413 § 2 pkt 1 kpk w zw. z art. 410 kpk poprzez zaniechanie wyjaśnienia przez Sąd wszystkich istotnych okoliczności sprawy, a to dotyczących strony podmiotowej czynu zabronionego stypizowanego w art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, tj. obejmowania przez oskarżonego zamiarem działania bez uprawnień a w konsekwencji wydanie rozstrzygnięcia z pominięciem ww. okoliczności;

III. obrazę przepisów postępowania która miała wpływ na treść orzeczenia a to art. 4 kpk, art. 5 § 2 kpk, art. 7 kpk w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 kpk polegającą na wewnętrznie sprzecznej treści uzasadnienia wyroku w zakresie okoliczności mającej istotne znaczenie dla treści rozstrzygnięcia co do winy oskarżonego.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego była uzasadniona, skutkując uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W pełni zasadnie skarżący wskazał, że w toku przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego nie poczyniono jednoznacznych ustaleń w przedmiocie strony podmiotowej popełnionego przez oskarżonego czynu, zaś uzasadnienie zaskarżonego wyroku pozostawało w tym zakresie wewnętrznie sprzeczne. Uniemożliwiało to ustalenie motywów rozstrzygnięcia Sądu I instancji, i to w tak zasadniczej kwestii jak strona podmiotowa popełnionego przez oskarżonego czynu. W konsekwencji przeprowadzenie merytorycznej kontroli zaskarżonego wyroku było wyłączone i musiało skutkować jego uchyleniem oraz przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynikało, że Sąd I instancji rozważał odpowiedzialność oskarżonego wyłącznie w kontekście normy art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w żaden sposób nie odnosząc się do uprzywilejowanego typu przestępstwa, stypizowanego w art. 116 ust. 4 wskazanej ustawy. Skoro zaś ustawodawca wyraźnie wyodrębnił dwa typy przestępstwa- umyślne w art. 116 ust. 1 oraz nieumyślne w art. 116 ust. 4, to chociażby z uwagi na zasadniczo odmienne zagrożenie ustawowe, obowiązkiem Sądu Rejonowego było szczegółowe wyjaśnienie przyczyn, dla których przypisano oskarżonemu działanie umyślne. Oczywiście niewystarczające było w powyższym zakresie ustalenie, że na oskarżonym spoczywał obowiązek zapoznania się z treścią regulaminu świadczenia usług telewizyjnych. Jeśli bowiem oskarżony zaniechał tej czynności, to tym samym naruszył regułę ostrożności, której przestrzeganie mogłoby uchronić go przed popełnieniem czynu zabronionego (po zapoznaniu się z treścią regulaminu oskarżony wiedziałby o konieczności zawarcia dodatkowej umowy na rozpowszechnianie transmisji sportowych). Samo przez się nie świadczyło to jednak o umyślności jego działania, bowiem w równym stopniu mogło wskazywać na zachowanie podjęte nieumyślnie. Wszak z art. 9 § 2 kk wprost wynika, że czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć.

Inną kwestią pozostaje, że Sąd Rejonowy nie poczynił jednoznacznych ustaleń w przedmiocie rzeczywistego zapoznania się oskarżonego z treścią regulaminu stanowiącego załącznik do umowy. Z jednej strony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazano, że „Sąd uznał, iż treść regulaminu była oskarżonemu znana” (k. 4 uzasadnienia), by

z drugiej uznać, że „oskarżony wykazał się brakiem przezorności i roztropności, że zaufał przedstawicielowi spółki (...)”, który zapewnił go o możliwości swobodnego, publicznego odtwarzania programów, podczas gdy samodzielnie winien zapoznać się z treścią regulaminu, celem ustalenia legalności odtwarzania programów” (k. 5 uzasadnienia). Na podstawie sporządzonego w sprawie uzasadnienia wyroku nie można więc jednoznacznie ustalić, czy oskarżony rzeczywiście zapoznał się z treścią regulaminu i świadomie zlekceważył jego zapisy, czy też zaniechał jego przeczytania, mimo że obowiązek taki niewątpliwie na nim spoczywał. Poczynienie w tym zakresie jednoznacznych i spójnych ustaleń miało zaś zasadnicze znaczenie z punktu widzenia strony podmiotowej popełnionego przez oskarżonego czynu. Wpływało to jednocześnie nie tylko na prawidłowość przyjętej przez Sąd I instancji kwalifikacji prawnej czynu, ale i na ocenę stopnia jego społecznej szkodliwości. Wszak zgodnie z art. 115 § 2 kk przy ustalaniu stopnia społecznej szkodliwości uwzględnia się m.in. postać zamiaru sprawcy (ewentualne działanie nieumyślne) oraz rodzaj naruszonych przez sprawcę reguł ostrożności. Gdyby więc okazało się, że przyczyną popełnionego przez oskarżonego czynu było jedynie zaniechanie zapoznania się z treścią regulaminu świadczenia usług przez C.to obowiązkiem Sądu Rejonowego powinno być rozważenie, czy zachowanie to nie charakteryzowało się znikomym stopniem społecznej szkodliwości. Poczynieniu takich ustaleń niewątpliwie sprzyjałoby przesłuchanie w charakterze świadka osoby, która podpisywała z oskarżonym umowę o świadczenie usług telewizyjnych. Dane owej osoby znane są spółce (...)”, zaś konsekwencją ich udostępnienia powinno być przesłuchanie tej osoby w charakterze świadka, celem ustalenia sposobu zawarcia z oskarżonym umowy o świadczenie usług telewizyjnych, a w szczególności rzeczywistego zapoznania go z treścią regulaminu stanowiącego załącznik do umowy.

Na marginesie wskazać również należy, że całkowicie nieuprawnione było powoływanie się przez Sąd Rejonowy na uprzednie skazanie oskarżonego wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Śródmieścia z dnia 5 grudnia 2006 r. (sygn. akt: V K 2086/06). Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynikało przy tym, że powyższe skazanie zostało przez Sąd I instancji uznane za okoliczność obciążającą. Tymczasem z akt sprawy V K 2086/06 wynika, że oskarżony został wówczas skazany na karę grzywny, którą uiszczył 16 lutego 2007 r. W konsekwencji, w dacie wydawania zaskarżonego wyroku wskazane wyżej skazanie uległo już zatarciu (art. 107 § 4 kk) i nie powinno w żaden sposób wpływać na treść wydawanego aktualnie rozstrzygnięcia.

Mając na uwadze wszystkie wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W toku ponownie przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd I instancji przesłucha oskarżonego, podejmie czynności zmierzające do ustalenia tożsamości osoby, która zawierała z oskarżonym umowę o świadczenie usług telewizyjnych a następnie przesłuchania ją w charakterze świadka. W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy odczyta treść uprzednio przeprowadzonych dowodów (art. 442 § 2 kpk), chyba że ujawnione w toku postępowania dowodowego okoliczności faktyczne będą przemawiać za bezpośrednim przeprowadzeniem pozostałych czynności dowodowych. Wydając merytoryczne rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy skupi się na ustaleniu strony podmiotowej popełnionego przez oskarżonego czynu oraz na ocenie jego społecznej szkodliwości. Uzasadnienie wyroku w sposób wnikliwy i spójny wyjaśniać będzie wszystkie istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, odpowiadając wszystkim wymogom opisanym w art. 424 kpk.